

УДК 005.95.96:658

О. Ю. Антінцева*Українська інженерно-педагогічна академія
(м. Харків)***ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МОТИВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ**

Розглянуто науково-теоретичні особливості реалізації організаційно-управлінської діяльності підприємств в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки. Визначено, що саме організаційно-управлінській діяльності в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки належить одна з ключових функцій ефективного формування та прогресивного розвитку підприємства в загальному розрізі. Поглиблено теоретичні засади реалізації та удосконалення діяльності підприємства в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки в організаційному та управлінському аспекті на підставі відповідних системних закономірностей, особливостей у контексті забезпечення ефективності діяльності підприємства та виділення основних чинників формування.

Управління, управлінська діяльність, підприємство, організаційно-управлінська діяльність, мотиваційно-орієнтована економіка

Перехід до ринкових відносин і перебудова всієї економічної системи висувають нові вимоги до діяльності вітчизняних підприємств, особливо з позиції організаційно-управлінського аспекту. Сучасний етап розвитку мотиваційно-орієнтованої економіки вимагає більш раціональної організації економічних служб і виробничих підрозділів, впровадження наукового підходу до управління, постійного поліпшення і вдосконалення технології виробництва й управління персоналом, що в подальшому дасть відчутний результат у підвищенні ефективності діяльності підприємства і сприятиме поліпшенню його фінансового стану.

Серед вітчизняних науковців розробкою шляхів удосконалення управлінської діяльності підприємства варто виділити І. Ансоффа [2, 3], М. Портера [5], М. В. Макаренко [4], В. Б. Акулова [1] та ін. Водночас у науковій літературі недостатньо досліджена проблематика формування ефективної системи управління підприємством з урахуванням організаційної складової мотиваційно-орієнтованої економіки, що потребує подальшої розробки.

Метою нашої статті є обґрунтування теоретичних засад реалізації та удосконалення організаційно-управлінської діяльності на вітчизняних підприємствах в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки.

Доречно зауважити, що в рамках організаційно-управлінської структури протікають управлінський процес, рух інформації і прийняття управлінських рішень, між учасниками якого розподілені завдання і функції управління, а отже, права і відповідальність за їх виконання. З цих позицій організаційно-управлінську діяльність можна розглядати як форму розподілу і кооперації організаційної та управлінської діяльності, у рамках якої відбувається процес управління, спрямований на досягнення намічених цілей менеджменту.

Таким чином, організаційна структура управління в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки включає в себе всі цілі, розподілені між різними ланками, зв'язок між якими забезпечує координацію окремих дій з їх виконання. Це дає привід до комплексного урахування організаційних й управлінських особливостей у процесі реалізації та удосконалення організаційно-управлінської діяльності. Управлінська діяльність — один з найважливіших факторів функціонування та розвитку промислових форм в умовах ринкової економіки. Ця діяльність постійно вдосконалюється відповідно до об'єктивних вимог виробництва і реалізації товарів, ускладнення господарських зв'язків, підвищення ролі споживача у формуванні техніко-економічних й інших параметрів продукції.

Організація може бути розглянута як складна відкрита система. Аналіз використання системного підходу до управління сучасними організаціями виявив, що на теперішньому етапі — застосування інтегрованої концепції управління — особливої актуальності набули проблеми підвищення керованості організації з урахуванням інформатизації та загостреності соціальних аспектів управління [3].

Значну роль відіграють і зміни в організаційних видах діяльності. Функція організації реалізується двома шляхами — через адміністративно-організаційне й оперативне управління. Це передбачає, що формується організаційна структура фірми, визначаються чинники і методи побудови організаційної структури.

Отже, удосконалення організаційної структури підприємства в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки означає насамперед необхідність встановлення оптимальної чисельності та структури управлінського апарату підприємства, а також чисельності працівників виробничих відділів і підрозділів згідно з діючими нормами, нормативами та реальними потребами підприємства з урахуванням сучасних ринкових умов тощо [4].

Сьогодні вітчизняні підприємства теоретично здатні сприйняти той факт, що майже кожна проблема сталого розвитку пов'язана з проблемою в організаційно-управлінській діяльності. Проте на більшості підприємств України функції управління та організації розподілені між різними підрозділами: відділом кадрів, відділом організації праці і заробітної плати, технологічним відділом, відділом техніки безпеки тощо. Це дає змогу виділити коло проблем, які доводять необхідність удосконалення організаційно-управлінської діяльності підприємств України в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки, як-от:

теоретична і практична основи господарювання не повністю адаптувалися до ринкового поля діяльності;

управлінська стратегія не відповідає сучасним цілям організаційного розвитку підприємств;

розуміння ролі та місця управління персоналом у системі господарювання не відповідає дійсному обсягу і характеру поставлених завдань;

недостатньо обґрунтована технологія вивчення і впровадження в практику наукових розробок в області удосконалення організаційно-управлінської діяльності;

недостатній рівень якості професійно-кваліфікаційної підготовки та перепідготовки персоналу.

У свою чергу, адаптація організаційно-управлінської діяльності до сучасних вимог передбачає зміну системи управління, під якою розуміється сукупність цілей, методів і засобів їх досягнення [1].

Доцільно зазначити, що для ефективного функціонування підприємства необхідні внутрішня гармонія й ефективна адаптація до зовнішнього середовища. Дуже важливо, щоб кожен працівник чітко знав свої обов'язки і прагнув виконати їх повністю і вчасно.

Виходячи з наукових думок вчених-економістів [1–5], побудову та вдосконалення організаційно-управлінської діяльності на підприємствах в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки варто здійснювати шляхом:

виділення основних понять і процедур організаційно-управлінської діяльності;

виявлення існуючих проблем формування організаційної системи управління;

здійснення контролю за реалізацією тактичних дій з досягнення стратегічних цілей організаційно-управлінської діяльності;

побудова інтегрованого механізму реалізації організаційно-управлінської діяльності;

формування моделі удосконалення організаційно-управлінської діяльності з урахуванням особливостей галузі та підприємства;

побудови інформаційної системи;

адаптації документообігу до обраної інформаційної системи;

розроблення мотиваційних заходів.

Кожен з вищеперерахованих елементів вимагає від сучасного підприємства вироблення відповідної тактики поведінки (стратегічної, тактичної, оперативної), від якої залежатиме як короткостроковий, так і довгостроковий успіх підприємства.

Отже, організаційно-управлінська діяльність на підприємстві в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки являє собою складне і неоднорідне явище, орієнтоване на отримання прибутку. Організація роботи підприємства охоплює всі його сфери: управлінський апарат і процедура прийняття повсякденних рішень; частота робочих нарад і взаємодія підрозділів; проходження інформації від лінії зовнішніх контактів до центру; розмежування сфер відповідальності керування всіма внутрішніми процесами з урахуванням зовнішньої обстановки.

Оскільки будь-яке підприємство, як правило, обмежене у своїй діяльності виробничими і фінансовими можливостями, воно намагається найефективнішим чином використовувати їх, організувати діяльність підприємства як

результат глибоко продуманої стратегії, спрямованої на ефективне досягнення поставлених реальних завдань. Організаційно-управлінська діяльність підприємства, знання та досвід менеджерів є найціннішою інформацією, яку слід оберегти від сторонніх осіб в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки.

Такий комплексний підхід до прийняття рішення про реалізацію організаційно-управлінської діяльності дозволить знизити ймовірність банкрутства на вітчизняних підприємствах. Управлінська діяльність в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки відзначається інтелектуальним характером, що виражається в її спрямованості на вироблення, прийняття й практичну реалізацію управлінських рішень, покликаних змінювати в бажаному напрямку стан і розвиток суспільних процесів, свідомість, поведінку й діяльність людей.

Виходячи з вищезазначеного, можна стверджувати, що процес реалізації та удосконалення організаційно-управлінської діяльності на вітчизняних підприємствах в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки повинен урахувати управлінський та організаційний аспект, зокрема: уміння апарату управління оцінити вигідність і перспективність справи; готовність іти на певний ризик; швидко реагувати на потреби ринку (уміння знаходити інвесторів і додаткові джерела фінансування); націленість на кінцеві результати; впровадження наукових розробок; проведення мотиваційних заходів; розроблення інтегрованих механізмів і моделей.

Таким чином, у результаті дослідження поглиблено теоретичні засади реалізації та удосконалення діяльності підприємства в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки в організаційному та управлінському аспекті на підставі відповідних системних закономірностей, особливостей у контексті забезпечення ефективності діяльності підприємства та виділення основних чинників формування. Подальшого розвитку набули шляхи вдосконалення організаційно-управлінської діяльності на підприємствах. Визначено, що саме організаційно-управлінській діяльності в умовах мотиваційно-орієнтованої економіки належить одна з ключових функцій ефективного формування та прогресивного розвитку підприємства в загальному розрізі.

1. Акулов В. Б. Теория организации [Электронный ресурс] / В. Б. Акулов, М. Н. Рудаков. — Режим доступа: http://media.karelia.ru/~resource/econ/Teor_org/in-dex.htm. 2. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф, Э. Дж. Макдоннелл; пер. с англ. — СПб.: Питер Ком, 2009. — 416 с. 3. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. — М.: Экономика, 1989. — 519 с. 4. Макаренко М. В. Формування механізму управління ефективним функціонуванням підприємства / М. В. Макаренко // Актуальні проблеми економіки. — 2005. — № 1. — С. 126–135. 5. Портер М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов/ Майкл Е. Портер; пер. с англ. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. — 454 с.

ОРГАНИЗАЦИОННО-УПРАВЛЕНЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ МОТИВАЦИОННО- ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЭКОНОМИКИ

Рассмотрены научно-теоретические особенности реализации организационно-управленческой деятельности предприятий в условиях мотивационно-ориентирован-

ной экономики. Определено, что именно организационно-управленческой деятельности в условиях мотивационно-ориентированной экономики принадлежит одна из ключевых функций эффективного формирования и прогрессивного развития предприятия в общем разрезе. Углублено теоретические основы реализации и совершенствования деятельности предприятия в условиях мотивационно-ориентированной экономики в организационном и управленческом аспекте на основании соответствующих системных закономерностей, особенностей в контексте обеспечения эффективности деятельности предприятия и выделения основных факторов формирования.

INSTITUTIONAL AND MANAGEMENT ACTIVITIES OF ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF INCENTIVE-ORIENTED ECONOMY

The paper considers the scientific and theoretical features of the implementation of organizational and management activities of enterprises under motivational-oriented economy. Specifying what organizational and management activities in terms of motivational-oriented economy belongs to one of the key features of effective formation and progressive development of the company in general terms. Profound theoretical bases of the implementation and improvement of the company in terms of motivational-oriented economy in the organizational and managerial aspects of the system in accordance with relevant laws, features in the context of ensuring the effectiveness of the company and the release of the key factors shaping.

Стаття надійшла 06.11.2014

УДК 657.422.8

Т. Б. Шира

Українська академія друкарства

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ

Розкрито основні аспекти зарубіжної практики організації обліку розрахунків з покупцями. Особливу увагу приділено класифікації дебіторської заборгованості в зарубіжних країнах, розкриттю інформації про дебіторську заборгованість у фінансовій звітності різних країн.

Дебіторська заборгованість, показники дебіторської заборгованості, сумнівна вимога, рахунки до отримання, векселі до отримання, резерв по сумнівних вимогах

Характерною особливістю сучасного розвитку економіки України є глибокі економічні перетворення. Ринкові відносини вимагають перегляду системи бухгалтерського обліку, одним із центральних елементів якої є облік взаєморозрахунків суб'єктів господарювання. На сьогодні одним з найбільш складних і суперечливих питань українського обліку є облік дебіторсько-кредиторської заборгованості, що пов'язано з існуванням проблеми неплатежів.